

Sygn. akt I C 1623/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2023 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	asesor sądowy Paula Dytko
Protokolant:	stażysta Karolina Kazaniecka

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2023 roku w Rybniku

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R.

przeciwko J. S. (1), M. S., D. S.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie M. S., D. S. kwotę 900,00 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Asesor sądowy

Sygn. **akt I C 1623/22**

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 marca 2023 roku

Powódka Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w R. domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanych solidarnie J. S. (1), M. S. oraz D. S. kwoty 4.594,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi w sposób wskazany w pozwie oraz kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie pozwu, powódka wskazała, iż pozwani są spadkobiercami J. P.. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 11 sierpnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 1609/14 pozwanym jako spadkobiercom ustawowym J. P. przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, z którym związane jest zobowiązanie do ponoszenia opłat eksploatacyjnych za używanie lokalu. Wskazała, iż według wykazów księgowych pozwani za okres od października 2012 r. do sierpnia 2013 r. zalegają ze spłatą opłat z tytułu użytkowania mieszkania w kwocie 4.594,58 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 27 października 2020 roku uwzględniono powództwo w całości.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany J. S. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, wskazując iż należności czynszowe jako świadczenia okresowe przedawniają się w terminie 3 letnim.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwani M. S. i małoletnia D. S., reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego E. K. również wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przypisanych. Podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia. Uzasadniając swoje stanowisko wskazali, iż wnioski o stwierdzenie nabycia spadku nie jest czynnością zmierzającą do dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia ani też zaspokojenia roszczenia o zapłatę, a tym samym nie przerywa biegu przedawnienia. Ponadto zakwestionowali roszczenie co do wysokości, podnosząc, iż dołączone do pozwu karty rozrachunkowe nie zostały podpisane, tym samym nie mogą zostać uznane za wystarczające do wykazania roszczenia co do wysokości.

W replice na sprzeciw od nakazu zapłaty powódka przyznała, iż dochodzone pozwem roszczenia przedawniają się w terminie trzyletnim. Podniosła jednak, iż bieg terminu przedawnienia rozpoczął się od dnia prawomocności postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym J. P., co nastąpiło w dniu 19 sierpnia 2021 roku. Wskazał, iż skoro wierzyciel przed prawomocnym rozstrzygnięciem o stwierdzeniu praw do spadku po J. P. nie miał wiedzy o spadkobiercach ustawowych właściciela lokalu, termin przedawnienia w myśl art. 118 k.c. nie rozpoczął biegu.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 20 czerwca 2006 roku J. P. zawarł z J. S. (2) umowę sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego na Osiedlu 1 maja numer 30/4 w W., wchodzącego w skład zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R..

(dowód: akt notarialny rep. A numer (...))

W związku z użytkowaniem lokalu zobowiązany był uiszczać należności eksploatacyjne.

(okoliczność bezsporna)

W dniu 13 września 2013 r. J. P. zmarł. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 11 sierpnia 2021 r. stwierdzono, iż spadek po J. P. na mocy ustawy, z dobrodziejstwem inwentarza, nabyli: J. S. (1) w 1/2 części oraz M. S. i D. S. po 1/3 części.

(okoliczność bezsporna, nadto dowód: odpis prawomocnego postanowienia z dnia 11 sierpnia 2021 roku w sprawie o sygn. akt 1609/14 k. 10)

Według pisma zatytułowanego „rozrachunki według stanu na dzień 1 września 2013 r.” za okres od 1 października 2012 roku do 1 sierpnia 2013 roku zaległość z płatnościami z tytułu należności eksploatacyjnych wyniosła 4.594,58 zł.

(dowód: wydruk kartoteki z dnia 1 czerwca 2022 r. k. 9)

Pismem z dnia 11 października 2021 r. powód wezwał pozwanych jako spadkobierców do zapłaty kwoty 4.594,58 zł z tytułu opłat za użytkowanie lokalu w okresie od 1.10.2012 r. do 1.08.2013 r.

(dowód: wezwanie do zapłaty k. 7-8)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów szczegółowo powyżej wskazanych, których wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu. Okoliczności sprawy nie pozostawiają najmniejszych wątpliwości co do tego, iż pozwani są spadkobiercami J. P., który był właścicielem spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego na Osiedlu 1 maja numer 30/4 w W.. Oceniając przedłożone do pozwu dokumenty Sąd miał na względzie, iż na dowód wykazania roszczenia co do wysokości, powódka przedłożyła jedynie dokument prywatny w postaci kartoteki księgowej, który nie korzystał z domniemań z art. 245 k.p.c., a stanowił jedynie inny środek dowodowy zgodnie z art. 308 k.p.c.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (dalej: u.s.m) członkowie spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali, są obowiązani uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu. Natomiast zgodnie z art. 4 ust. 6 ww. ustawy za opłaty, o których mowa w ust. 1-2 i 4, odpowiadają solidarnie z członkami spółdzielni, właścicielami lokali niebędącymi członkami spółdzielni lub osobami niebędącymi członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, osoby pełnoletnie stale z nimi zamieszkujące w lokalu, z wyjątkiem pełnoletnich zstępnych pozostających na ich utrzymaniu, a także osoby faktycznie korzystające z lokalu. Cytowane wyżej przepisy nakładają zatem zarówno na członkach spółdzielni, którym przysługuje spółdzielcze (lokatorskie lub własnościowe) prawo do lokalu, jak i na pełnoletnich osobach stale z nimi zamieszkujących lub faktycznie z lokalu korzystających (za wyjątkiem pełnoletnich zstępnych pozostających na ich utrzymaniu) takie same obowiązki w zakresie uiszczania spółdzielni odpowiedniej części wydatków na eksploatację i utrzymanie nieruchomości, w której obrębie znajduje się używany przez nie lokal oraz pokrywanie odpowiedniej części wydatków na eksploatację i utrzymanie nieruchomości stanowiących w całości mienie spółdzielni.

Należy wskazać, że obowiązkiem spółdzielni mieszkaniowej, zgodnie z art. 4 ust. 6 u.s.m. jest przedłożenie kalkulacji wysokości opłat. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 października 2014 r. (V CNP 66/13), kalkulacja ta powinna zawierać wskazanie sposobu obliczenia składników opłat, powinna być rzeczowa, zrozumiała i wyczerpująca, a w razie sporu ciężar przytoczenia i wykazania okoliczności uzasadniających wysokość opłat spoczywa na spółdzielni.

W niniejszej sprawie najdalej idącym zarzutem pozwanych był zarzut przedawnienia roszczenia. Ostatecznie jednak pełnomocnik pozwanych M. S. i D. S. podniósł również brak wykazania roszczenia co do wysokości, wskazując, iż przedłożona wraz z pozwem karta rozrachunkowa nie została przez nikogo podpisana, a nadto nie wynikają z tego dokumentu poszczególne składniki comiesięcznych opłat oraz podstawa ustalenia ich wysokości.

W ocenie Sądu zarzut pozwanych dotyczący przedawnienia roszczenia żadanego pozwem zasługiwał na uwzględnienie. Po pierwsze wskazać należy, a co było między stronami bezsporne roszczenie strony powodowej dotyczyło należności o charakterze okresowym (czynsz), wobec czego w myśl normy art. 118 k.c. ulegało przedawnieniu z upływem lat trzech (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2008 r. w sprawie o sygn. akt V CSK 133/08). Strona powoda broniąc się przed zarzutem przedawnienia argumentowała, że w celu ustalenia kręgu spadkobierców poprzednika prawnego pozwanych wszczęła w 2014 roku postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku, przy czym prawomocnie została ono zakończone dopiero w 2021 roku. W jej ocenie bieg termin przedawnienia należało zatem liczyć od dnia prawomocności postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, co nastąpiło w dniu 19 sierpnia 2021 roku. Z kolei pozwani wskazywali, iż wniosek o stwierdzenie nabycia spadku nie jest – w myśl art. 123 k.c. czynnością powodującą przerwanie biegu przedawnienia, gdyż nie jest czynnością zmierzającą do dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia ani też zabezpieczenia roszczenia o zapłatę.

W niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości Sądu, iż pozwani są spadkobiercami zmarłego J. P., któremu przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego. J. P. zmarł w dniu 13 września 2013 roku, a spadek po nim nabył pozwany J. S. (1) jako syn siostry matki spadkodawcy w 1/2 części oraz zstępni brata ojca spadkodawcy M. S., D. S. w 1/4 części. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 19 sierpnia 2021 roku. Postępowanie spadkowe toczyło się z wniosku Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R.. Powódka w niniejszej sprawie dochodziła zapłaty kwoty 4.594,58 zł za należności eksploatacyjne za okres od 1 listopada 2012 r. do 1 września 2013 r.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia wskazać należy, iż przepis art. 123 k.c. przewiduje trzy grupy przyczyn (zdarzeń) powodujących przerwanie biegu terminu przedawnienia. Zgodnie z wyliczeniem zawartym w tym przepisie, przerwanie biegu terminu przedawnienia następuje między innymi przez każdą czynność dokonaną przed właściwymi,

wskazanymi w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. organami powołanymi do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Sąd oceniając zarzut przedawnienia w niniejszej sprawie podziela przeważające w orzecznictwie sądów powszechnych zapatrywanie, iż wnioski o stwierdzenie nabycia spadku nie jest czynnością zmierzającą do dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia ani też zabezpieczenia roszczenia o zapłatę. Skutek przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia objętych pozwem nie nastąpił poprzez złożenie przez wierzyciela wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym J. P., gdyż przedmiotem takiego postępowania jest ustalenie sukcesji generalnej prawa spadkodawcy, a nie ochrona konkretnej wierzytelności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 stycznia 2018 r., I ACa 600/17). Wbrew stanowisku strony powodowej, przed wytoczeniem powództwa w sprawie, nie było konieczne sądowe uregulowanie kręgu spadkobierców po zmarłych. Kluczowe zatem w niniejszej sprawie było rozważanie „bezpośredniości” o której ustawodawca mówi w art. 123 §1 pkt 1 k.c. W ocenie Sądu wymóg bezpośredniości określony w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. interpretować należy w taki sposób, iż do przerwania biegu przedawnienia dochodzi tylko w przypadku, gdy uprawniony dokona czynności niezbędnej do realizacji przysługującego mu roszczenia. W sprawach tego rodzaju jak niniejsza, gdy uprawniony dochodzi roszczeń od spadkobierców dłużnika, czynnością przerywającą bieg przedawnienia jest dla przykładu wystąpienie z wnioskiem o ustanowienie kuratora spadku. Zgodnie art. 666 § 1 k.p.c. do czasu objęcia spadku przez spadkobiercę sąd czuwa nad całością spadku, a w razie potrzeby ustanawia kuratora spadku. W sprawach wynikających z zarządu majątkiem spadkowym kurator spadku może pozywać i być pozywany (art. 935 § 1 k.p.c.). Innym przykładem takiej czynności było możliwość złożenia wniosku o zawezwanie do próby ugodowej pozwanych, ewentualnie wytoczenia powództwa wobec dowolnego spadkobiercy.

W doktrynie przyjmuje się, że czynność procesowa uprawnionego musi służyć dochodzeniu, ustaleniu, zaspokojeniu lub zabezpieczeniu roszczenia i do tego celu musi zmierzać bezpośrednio. W literaturze i orzecznictwie dominuje obecnie pogląd, zgodnie z którym wymaganie bezpośredniości oznacza, że dokonanie czynności ma być koniecznym warunkiem osiągnięcia jednego z wymienionych w przepisie celów. Czynność procesowa jest więc podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia wówczas, gdy skutkiem tej czynności jest prowadzenie przez organ jakiegoś wyodrębnionego zespołu działań (postępowania w szerokim znaczeniu), które mogą zakończyć się wydaniem orzeczenia zasądzającego (bądź zawarciem ugody sądowej), wydaniem orzeczenia ustalającego czy zabezpieczającego roszczenie lub też zaspokojeniem roszczenia (uzyskaniem świadczenia od zobowiązanego). W przedmiotowej sprawie powódka dochodziła od pozwanych zapłaty zaległych opłat związanych z zajmowanym lokalem za okres od dnia 1 listopada 2012 r. do dnia 1 września 2013 r. Jak już wskazano, należności wynikające z opłat czynszowo-eksploatacyjnych, jako roszczenia okresowe, przedawniają się w terminie 3-letnim. Zgodnie bowiem z treścią art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Na uwadze należało mieć, że przed dniem 9 lipca 2018 r. koniec terminu przedawnienia nie przypadał na ostatni dzień roku kalendarzowego (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw). W konsekwencji, mając na względzie treść przywołanych przepisów, roszczenia o należności czynszowych za okres od 1 listopada 2012 r. do 1 września 2013 r. przedawniły się po upływie trzech lat od dnia ich wymagalności, zatem należności z 2012 roku – jeszcze w 2015 roku, zaś należności z 2013 roku – jeszcze w 2016 roku. Tożsame uwagi odnoszą się do odsetek jako należności ubocznych, które przedawniają się najpóźniej z należnością główną. Pozew w niniejszej sprawie został zaś wniesiony 14 czerwca 2022 r., tym samym należności były już przedawnione. Powyższego ustalenia jak i skuteczności podniesionego przez pozwanych zarzutu przedawnienia nie zmienia okoliczność, iż powódka w celu ustalenia kręgu spadkobierców zainicjowała postępowanie spadkowe po zmarłym J. P.. Wbrew twierdzeniom powódki, złożenie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia o zapłatę. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku ma na celu ustalenie kręgu spadkobierców, a nie ochronę konkretnej wierzytelności.

Mając powyższe na uwadze przyjąć należało, iż roszczenie powódki były przedawnione i podlegało oddaleniu, albowiem wnioski o stwierdzenie nabycia spadku nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia o zapłatę.

Na marginesie wskazać należy, iż gdyby w sprawie zarzut przedawnienia nie okazał się skuteczny, roszczenie powódki nie zostało także wykazane co do wysokości, co zarzucił pełnomocnik pozwanych w sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 2 grudnia 2022 roku. Zdaniem Sądu w odpowiedzi na wyraźny i konkretny zarzut dotyczący wykazania roszczenia co do wysokości, powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, powinna przedłożyć dokumenty źródłowe, które obrazowałyby podstawę naliczania opłat w postaci stosownych uchwał odnośnie wysokości stawek opłat eksploatacyjnych oraz dokumentów, które obrazowałyby pozostałe wysokości opłat za media, stawki za wywóz śmieci itp. itd. W tym miejscu należy wskazać, iż art. 232 k.p.c. normuje jedną z podstawowych zasad procesu cywilnego, jaką jest zasada kontrydiktoryjności. W myśl tej zasady przygotowanie, gromadzenie i dostarczanie materiału dowodowego należy do stron, do sądu należy zaś jedynie ocena tego materiału i wydanie na jej podstawie rozstrzygnięcia. Zasada ta oznacza odstąpienie od odpowiedzialności sądu orzekającego za rezultat postępowania dowodowego, którego dysponentem są strony. To właśnie na stronach spoczywa obowiązek przytaczania dowodów na poparcie swych twierdzeń.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, iż przedłożone przez powódkę dokumenty, w świetle zarzutów złożonych przez pozwanych, nie były wystarczające do uznania powództwa za wykazane co do wysokości. W tym zakresie strona powodowa nie wykazała się bowiem stosowną inicjatywą dowodową wbrew ciężarowi dowodowemu wynikającemu z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. Jak podnosił pełnomocnik pozwanych, przedłożony do pozwu wydruk kartoteki księgowej nie może stanowić wyłącznego dowodu na roszczenie powódki. Powódka zaniechała inicjatywy dowodowej w zakresie przedłożenia chociażby uchwał obrazujących wysokość poszczególnych składników żądanych comiesięcznych opłat. Wymaga podkreślenia, iż to na powodzie jako inicjatorze procesu spoczywał ciężar wykazania, iż nie tylko co do zasady, ale również co do wysokości dane roszczenie mu przysługuje. R. Sąd uznał, iż przedłożone przez powódkę dokumenty, w świetle zarzutów złożonych przez pozwaną, nie były wystarczające do uznania zasadności powództwa co do wysokości.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, a przede wszystkim skuteczny zarzut pozwanych dotyczący przedawnienia roszczenia powództwo oddalono.

O kosztach procesu Sąd orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c. Powódka przegrała proces w całości, dlatego obowiązana była zwrócić pozwany poniesione przez nią koszty. Pozwany J. S. (1) nie poniósł żadnych kosztów procesu. Pozwani M. S. i D. S. reprezentowani byli przez profesjonalnego pełnomocnika. Tym samym w punkcie 2 wyroku Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnie M. S., D. S. kwotę 900 zł, ustaloną w oparciu o § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Nadto, zgodnie z art. 98 § 1¹ k.p.c. od wskazanych w pkt 2 wyroku kosztów procesu Sąd zasądził ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

asesor sądowy Paula Dytko

Sygn. akt I C 1623/23

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. K.. (...)

R., dnia 14 kwietnia 2023 roku. As. SR Paula Dytko